

EGY PILLANAT.

Irta: *Kolozs Pál.*

AFELHŐK FELETT, ritka levegőtengerben ismerkedtem meg Pamelával, az angol hölgygel, egy gleccsermező szélén. És ez sok mindent megmagyaráz. E szokatlan halmazállapotú világban természetfölöttinek tűnt Pamela willowmere rózsaszín arcával, valószínűtlenül hosszú norvég nadrágba bujtatott lábaival.

Rövidebblábú fajhoz tartozó férfi úgyis mindig egy kis természetfölöttit lát az angolszász Pamelák előkelően nyurga alakjában. Hát még itt, gomolygó felhők fölött, egészen közel az éghez, szikrázó hegycsúcsok között!

Öt nap óta vágyódtam megismerni a titokzatos magatartású Miss Pamela Thortont, a Berghotel halljában, vagy akár a dohányzóban. Nem sikerült sem nekem, sem a többi kísérletezőknek, a bronzbőrű sportfiúknak.

Legkevesebb Kurt Ponnernek, a bécsi mérnöknek.

Pamelának lencsőke haja volt és forró mahagóni hangja, olyan tűneményes hangja, hogy mikor például tejszínes teáját kérte a pincértől angol nyelven, nekem úgy tetszett: olaszul énekel. Az asszonyok irigyen gyűlölték. A «magányos» Pamela soha egy pillanatig sem volt egyedül, állandó bámulat, titkos acsargás, férpipillantások és a kielégetlen kíváncsiság piaci legyei dongták körül.

A pincér elárulta nekem, hogy Miss Pamela excentrikus hölgy, öt pár siléce van és úgy látszik valami lelki bánata, mert nem használ parfümöt, férfivel nem jár sítúrára, noha mindössze huszonnyolc éves. Lehetséges, hogy énekesnő és ezért viselkedik olyan furcsán.

Mikor ezen a süvegalakú hegycsúcson váratlanul rábukkantam, szinte lelepleztem egyedülvalóságát. Pamela sibatjaira támaszkodva épp sütkérezett, helyesebben inkább tűrte, hogy égesse a nap.

Ösztönszerűen köszöntöttem. Mosolyogva fogadta és gyorsan megkérdezte, merre visz az út le a turista-hotelhez. De meg sem várva válaszomat, önmagát szakította félbe:

— Különben ez úgy sem fontos kérem...

— Micsoda?

— Hogy merre megy az út. Le fogok siklani, felfelé úgy sem lehet, lenn a völgyben pedig egész biztosan a szálloda közelében akad meg az ember.

Ezt olyan komollyá árnyalt hangon mondotta, hogy nem merészeltem nevetni. Meglepetésemre Pamela hirtelen elővette fényképezőgépét. Hűvös, szürke szemével s a kamera objektívjével célba vette — nem a lila lángokban reszkető Glockner csúcsát, hanem engem, amint kipirulva álltam előtte.

Két perccel ezelőtt még hivatalosan nem ismertük egymást.

— Kitűnő alibije lesz társasága előtt — megbocsájtó, gúnyos kis mosoly röppent felém —, ez a kép önnel és a Gross Glocknerrel a háttérben azt bizonyítja, hogy maga ma délután a sportnak szentelte minden idejét.

— Társaságom csakugyan gyanakvó.

— No lám!

— Viszont nekem velük szemben semmiféle alibire nincsen szükségem, csakugyan szeretek sízni . . . Gondolja, hogy ott lenn a többiek csakugyan felfedeznék a fényképén, hogy az engem *március 7-én délután* ábrázol a Glutjocht tetején, háttérben a Glocknerrel?

— Maga ügyvéd!

— Találgasson tovább, de csak háromszor szabad kérdezni . . .

A gyönyörű Pamela felnevetett és most mondta a legmegdöbbenőbbet:

— How do you do?

Ha így kezdte volna a beszélgetést, mint minden fegyelmezett angol leány! De az ismerkedési szertartás sorrendjének ilyen merész felcserélése mindent felbolygatott bennem. Valami meghatározhatatlan kelepcét sejtettem, egy ritka pillanat lasszóvetését, mely összehurkolja a sorsunkat.

A döntő pillanat beteljesedését láttam rajtunk, akik nem tudunk mit kezdeni pihetségünkkel, izmaink frissességével, az oxigéndús levegő fenyegető bolondságaival . . . azzal az ősrómantikus hajlammal, amely a mindennapi élet robotjától félig agyonverten haldoklik bennünk — de itt, vakáció közben, a fenyőillatos levegőben meglepően gyorsan magához tér.

Ez a pillanat mint egy varázsló összekötötte az álom sejtelmeit az ébrenléttel . . . a fagyott hómezők hideg szikrázását a sárga virágorfelhőkben tikkadó pálmák illatával.

Pamela nyakára csavarta a bolyhos kendőjét.

— Mehetünk.

Mögöttünk felporzott a hó. Pamela előttem siklott és kacagott. Mint egy véget nem érő szalag gombolyodott ki a szájából a nevetés, lobogott előttem vérpirosan, lobogott a fehér lejtők fölött. Suhantam utána, nem lehetett eltéveszteni az utat.

* * *

Mikor a fagytól pirosra csipetten, együtt léptünk be az angol hölgygel a Berghotel fenyőfa gerendás éttermébe, kissé zavartan köszöntem társaságomnak. Most, hogy Pamela külön asztalához ültem, nyilvánvalóvá lett árulásom.

Akikhez hűtlen lettem: Kurt Ponner a bécsi mérnök, a felesége, Mizzi Holm, egy linzi áruház főpénztárosnője, a hollandi orvosházaspár, Jella a mozdulatművésznő, Marek a csokoládébőrű ugróbajnok és

Grühlne, a korosabb sportlady, közös asztalnál várták a vacsorát. Az én helyem üresen maradt.

Összedugták a fejüket . . . Kurt Ponner, aki mindent elkövetett, hogy Pamelát megismerje, irigyen ráammeredt. Még Jella, a csúf mozdulatművésznő is kárörvendően nézett fel az asztaltársaság férfitagjaira, pedig ő mindig lehorgasztotta a fejét, mintha állandóan fürjvadászaton venne részt és a tarlóról felrebbenő madarakat lesné.

Éreztem a veszélyt, az ellenséges hangulatot, a bosszúvágyat, hogy megtorolják hűtlenségemet.

Zavartan vacsoráztam Pamelával, aki a délutáni események következtében megváltoztatta társaságom eddig kialakult egyensúlyát. A pufók Mizzi Holm elárvult helyem mellől tüntetően felkelt és lehorgonyzott az ugróbajnok mellett.

Pamela vacsora után fenyőleveleket szórt a vaskályha meggyvörösén izzó lapjára. A tűlevelek tömjénes füstje szétáradt az étteremben.

— Pincér! Nyissa ki az ablakot, megfulladok ebben a bűdösségben! — rendelkezett Jella tüntető hangosan.

A kis Erik, Kurt Ponner hatéves fiacskája, szőke-bolyhos pitypang fejével asztalunkhoz lábatlankodott. Azt hiszem úgy uszították ránk a kicsit.

— Kérem a csokoládét és a csatahajót néni!

Pamela nem jött zavarba, azonnal kinyitotta kígyóbőr táskáját, kivett belőle egy szelet keserű csokoládét. Átnyújtotta a fiucskának. Különös elérzékenyüléssel simogatta a fejét.

— De a csatahajót is! — nyügösködött Erik felém fordulva. — Mizzi mondta, hogy neked csatahajód is van bácsi!

(Éreztem, hogy verejtékezni kezd a homlokom: ez a bájos kölyök nem hagy egyedül Pamelával, gyötörni fog egész este . . .)

Elfojtott kuncogás hallatszott a közös asztal felől.

Pamela gyengéden simogatta Erik pofikáját.

— Fiacskám, Fräulein Mizzi téved, ennek a bácsinak nincs csatahajója, menj vissza a nénihez és nézd csak meg a cipőjét, amely olyan nagy, hogy határozottan gyanus . . . olyan nagy, hogy egészen biztos, benne rejtegeti a csatahajót — mindezt olyan hangosan és kedvesen mondta németül, hogy Fräulein Mizzinek pulykavörös lett az arca.

Néhány perc múlva felkaptuk pullowereinket és kabátjainkat. Kimenekültünk Pamelával a tiroli falucska egyetlen főutcájára, mert benn az étteremben fenyegető, háborús feszültség keserítette el a levegőt.

Karonfogva csuszkáltunk a jeges úton és áztunk a holdfényben. Én reménykedtem, hogy a szerelmesek titkos vegyszere, a hold, kékszínű előhívófürdője kirajzolja azokat a képeket és elhallgatott gondolatokat, amelyeket az előző órák eseményei fotografáltak lelkünkbe . . . Amelyek már megvannak bennünk, anélkül, hogy tudnánk róluk, hogy láttuk volna őket.

Böven csorgatta ránk a hold előhívófürdőjét. Mi érzékenyszótlanul álltunk egymással szemben. Bennem lassan kirajzolódott egy kép: Pamela kajszibarack hamvas nyakszirtjéről lecsúszik a sál, egy kéz simogatja a nyakát. Az én kezem... Megismerem azt a sebfordást, amelyet egy sebész barátom hagyott rajta emlékül... Egyre élesebb körvonalakban rajzolódik ki a kép, tetején egy szegfűpiros ajak...

Ebben a pillanatban egy éles «hahó» kiáltás örökre lerögzítette a sejtelmesen igézőnek ígérkező, félig előhívott képet. Pamela tágranyilt szeme ijedten összeszűkült.

Kurt Ponner csörtetett felénk a jégbuckákon.

— Halló, «bátsi»... a társaság táncestélyt rendez síruhásan, ünnepélyes meghívót hozok...

Be kellett mutatnom Kurtot Pamelának s később mindenkit.

— Hiába, az ember társas lény — suttogta felém angol vigaszát tartózkodóvá hangolt mosolygással Pamela.

Annak ellenére, hogy Pamela látszólag feladta itt magányosságát, sőt, hogy egyszer a közös asztalnál is ebédelt — mégis: a helyzet rohamosan romlott. A hölgyek intrikái egyre hevesebben dühöngtek, titkos veszekedések bolygatták fel a sáparadicsom békéjét. A férjek közönyösen és figyelmetlenül kezdtek bánni feleségeikkel és ugyanakkor az udvariasságba kendőzött hódolat ezernyi megnyilvánulásával halmozták el az angol leányt. Frau Ponner elutazással fenyegetőzött.

Egy pillanat, a mi pillanatunk ott fenn a Glutjochton, döntött össze itt mindent...

Ez a pillanat következményeivel úgy látszik mindenkin erőt vett és megbolondította az egész társaságot. A hölgyek sztrájkba léptek: nem jártak sítúrára. Egy *társaság-ellenes* pillanat volt ez. Érthetetlen és titokzatos, összes romboló, tragikomikus hatásaival. Úgy látszik, még sem lehet a mi legbensőbb magánügyünk...

— Az ember társas lény — mondotta kijózanítóan Pamela.

Három napig szinte állandóan együtt voltunk. Délelőtt, délután szívtünk, este táncoltunk, ültünk a hotel üvegterraszán, néztük a halálra sebzett hópolyheket, milyen puhán szédülnek le a földre. Együttlétünkben az ismerkedő szerelem, az érzelmek váltólázás forró, jeges hangulataiban Pamela részéről sajnós volt valami tüntető dac is... az ellenséges hölgyek pletykahadműveleteivel szemben. Beszélgetéseinkbe titkos, ki nem mondott megállapodással sohasem érintettük városi életünket, foglalkozásunkat, jövőnket, céljainkat.

Együttlétünk egyaránt szakított a multtal és a jövővel.

Negyedik nap az angol leány bezárkózott a szobájába, mikor kopogtattam az ajtaján kiszólt — sajnálja, de nem jöhet, rosszul érzi magát. Csüggedten ténferegtem a faluban, virágot vettem az állomáson, naponta többször is felküldtem neki a szegfűcsokrokat a vigyorgó szobalánnyal. Este üzent Pamela: szívesen lát teára. Rohantam fel a

szobájába. Síruhásan ült az öblös karosszékben az angol leány, willowmere rózsaarca, kérdő pillantása kicsit szomorú volt, asszonyos.

— Mi baj kedves?

— Idegeimre ment a társaság, tulajdonképpen nem is törődnek velük, ha maga — fátyolos volt a hangja, nem fejezte be a mondatát.

Lehajoltam hozzá és megcsókoltam. Olyan hűvösen, szomorúan tűrte, hogy megrettentem.

— Úljunk le boy... és hallgasson meg... a szerelem... és bizonyos mértékben a szerelem keresése is társadalomellenes... kiveti az embert a társaságból...

Ezt a finom, okos mondatot küldte nekem, mint egy idézetet valami illedelmes angol regényből... És nekem tüzelt az arcom.

— Ki bántotta?

— Az egyik hölgy nem fogadta a köszönésemet... borzasztó és igazságtalanul lázító ez és mind azért van, mert... — mikor látta vigasztalanul elsavanyodó ábrázatomat, hangtalanul felnevetett. — Én mégis szeretem magát... a magyarokat... sok bennük a fantázia...

— Általánosítása lesujt darling. Mégis köszönöm... Ezt azért mondja, mert még soha sem kérdeztem meg magától, kicsoda, miért jött ide egyedül... Gögös szépségével, ki elől menekül, hová készül?... —

De bizonyosan elképzelte! Úgye igazam van?! Ezért szeretem magát, nem kérdez, csak képzel...

— ...és nem beszél arról, amit elképzelt...

Úgy elhomályosodott a szeme, hogy azt vártam, elsírja magát. Megsimogatta a vállamat.

— Úgye még képzeletben sem igazságtalan velem?

* * *

Kurt azzal a rendkívüli és azt hiszem nem egészen önzetlen ötlettel állt elő, hogy rendezzünk egy nagyarányú, mindent és mindenkit kibékítő közös síkirándulást.

— Sportolni jöttünk ide, vagy mi a csoda?! Hölgyeim és uraim, több sportszellemet kérek!

A társaság sportszellemet erőltetve magára, összeverődött.

Síléceinkkel felszerelve ültünk a hernyótalpas szánautóbuszba. Baljós hangulat uralkodott. Szótlanul ültem Pamela mellett. Az autó dohogva mászott fel a szerpentineken. Saalbach után, a behavazott országút mentén, szinte merőlegesen emelkednek az ég felé a cukor-süveg alakú hegyek. Zuhogott le róluk a napfény.

Hirtelen vadul lefékezett az autóbusz. Az úttól jobbra kis tiroli faház állt, csengetyűs tornyával dacosan emelkedett ki a hóból.

Valami történni fog — nem tudom miért, de azt hiszem mindnyájan elkészültünk erre, talán már az út elején.

Az autóbusz előtt az úton hatalmas hógörgeteg torlasza. Nem rég csúszhatott le a fölöttünk tornyosuló meredekről.

A lezuhant hótömeg mellett pöttömnyi kislány jajveszékelt kétségbeesetten. Turta a havat lilára csipett kezeivel, szipogott és cérnavékony hangon fel-fel sikoltott.

Valamennyien kiugrottunk az autóbusból és hozzárohantunk. Pamela letérdepelt előtte és lehelletével melengette kékrefagyott ujjacskáit.

Üvöltözni kezdtek a férfiak:

— Valakit eltemetett a lavina!

A soffőr — ilyen eshetőségekre már berendezkedett — hozta is az ásókat és a lavinakutató botokat.

Fejvesztetten egyszerre faggattuk a kis lenhajú tüneményt. Valószínűtlenül soványka volt ez a gyerek, légies, megható, mint egy földreszállt angyal.

— Mi történt?

— A Szepl... a Szepl... ott, bent! — csuklott el a hangja, amint rámutatott az óriási hótömegre.

Ibolyás szeméből patakzottak a könnyek.

Pamela volt az első, aki a soffőr kezéből kikapott egy ásót.

Negyedóra mulva már szakadt rólunk a verejtek, veszett dühhel, fogcsikorgatva ástuk, lapátoltuk el a havat a kislány által megmutatott irányból. Az angol leány valami földöntúli erővel dolgozott, egy pillanatra sem pihent meg. Mintha egy közeli hozzátartozójának kimentéséről lenne szó...

A lavinakutató botok minduntalan elmerültek a hóban és a hátuk mögött szívbemarkolóan tépte fülüket a kislány kétségbeesett, madár-csipogásra emlékeztető sírása. Riadtan röpködött körülöttünk, bukácsolt a hógomolyagok között, szaladt egyikünkötől a másikig.

— Végre! — Kurt Ponner felordított. Ásója megakadt valamiben.

Mindnyájan hozzárohantunk s tébolyító sietséggel kotorni kezdtük előtte a havat.

Először egy szőrös kis láb bukkant ki az összeragadt hó tömegéből. Jella felsikoltott és utána a nők mind. Frau Ponner kezébe temette az arcát.

Utólag társaim bevallották, hogy abban a pillanatban, amint meglátták a hóból kiforduló borzas szörgubancot — azt hitték lidércnyomás gyötri őket.

A hóból aztán előkerült mind a négy láb... az egész test.

Pamela gyengéden a karjára vette... Kókadtan lógott le a kis hegyes órrú fej a kezéről.

Sikongva vetette magát a kislány a kutyára, vakargatni kezdte csapzott tarkóját, dörzsölgette meredt lábait, élettelen testét és közben hívta:

— Szepl!... Szeplikém!

A fekete kis kutya rózsaszín nyelve kicsit kilógott. Szemei viaszosan kékek voltak, mint egy halotté, akinek nem fogták le a szemhéjját.

A lelógó nyelvecske hegyén nyálcsepp csillogott a napfényben, vörösen, mint egy rubinkő.

Különös, megrázó pillanat volt.

Tétován meredtünk egymásra, mintha mindenki megbénult volna. Jella ebben a pillanatban fogadalmat tett, hogy nem cigarettázik többé, nem horgasztja le a fejét, Kurt Ponner alázatosan a feleségére nézett, az asszony Erikre gondolt és arra, hogy a bridzs miatt elhanyagolja a fiút. A holland orvos ebben a pillanatban egy igazságtalanul elbocsájtott laboránsa szomorú arcát idézte . . .

Én pedig arra, hogy régen-régen, megsimogatott az édesanyám és kézenfogva vitt a templomba . . . Fräulein Mizzi kerülte Marek tekintetét . . .

(Utólag vallottuk be egymásnak e megrázó pillanatban született gondolatainkat és érzéseinket.)

A férfiak elfordultak és köhögni kezdtek, a hölgyek leplezetlenül lesírták arcukról a pudert és a ruzst.

Pamela rám nézett és mégsem rám, valahova messze mögém, a szeme száraz volt, egészen világos kék.

* * *

Elhatároztuk, hogy benn, a faházban megvárjuk, míg a kis Marie szülei hazajönnek, hogy tapintatosan közöljük velük a gyászhiért. Pamela ölében ringatta, babusgatta a kislányt és messze-messze nézett. Ebben a percben világosan éreztem, hogy *ez a másik pillanat megölte azt az elsőt, amely ott fenn a Glockner alatt született.* Szerelmünk a két pillanat között élt és halt meg . . . Pamela egy gyereket ringat az ölében, ezt eddig el sem tudtam képzelni róla. Az ellenséges asszonyok meghatódva, tisztelettel nézik Pamela zárkózott arcát, amely mintha kicsit kinyílt volna. Ők talán csak homályosan sejtették, de én közel jártam a titkához . . .

Ez a második döntő pillanat a szeretet pillanata volt . . .

Csokoládéval tömködtük a kis Marie könnytől maszatos száját, vigasztaltuk őt . . . és titkon magunkat . . .

A sikirándulás folytatása eszünkbe sem jutott.

Késő délután, mikor visszafordultunk az autóbusszal, könnyűnek és tisztának éreztük magunkat Pamelával, mint olyankor, mikor nagyon sokat sírt, vagy nevetett az ember. Könnyebbnek a hegyi levegőnél és tisztábbnak az üvegesen kék égnél.

Másnap reggel Pamela búcsú nélkül hagyta el a síparadicsomot. Visszautazott Angliába, azt hiszem a fiához, vagy a leányához, talán a férjéhez. Vissza valakihez, vagy valamihez, amit nem tudott elhagyni.